

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

18. prosince 2014*

„Řízení o předběžné otázce — Společná organizace trhů — Banány — Dovozní režim — Použitelné
celní sazby“

Ve věci C-306/13,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Belgie) ze dne 17. května 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 4. června 2013, v řízení

LVP NV

proti

Belgische Staat,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení T. von Danwitz, předseda senátu, C. Vajda, A. Rosas (zpravodaj), E. Juhász a D. Šváby, soudci,

generální advokát: P. Cruz Villalón,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za LVP NV R. Verbekem, P. Vlaemminckem a B. Van Voorenem, advocaten,
- za belgickou vládu M. Jacobs a J.-C. Halleuxem, jako zmocněnci,
- za řeckou vládu I. Chalkiasem a A. Vasilopoulou, jako zmocněnci,
- za Radu Evropské unie S. Boelaert a E. Karlsson, jako zmocněnkyněmi,
- za Evropskou komisi G. Wilsem a I. Zervasem, jako zmocněnci,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout věc bez stanoviska,

* Jednací jazyk: nizozemština.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká platnosti nařízení Rady (ES) č. 1964/2005 ze dne 29. listopadu 2005 o celních sazbách pro banány (Úř. věst. L 316, s. 1) z hlediska článku I, čl. XIII odst. 1 a odst. 2 písm. d) a článku XXVIII nebo jakéhokoli jiného použitelného ustanovení Všeobecné dohody o clech a obchodu z roku 1994 (Úř. věst. 1994, L 336, s. 11, dále jen „GATT z roku 1994“), která je uvedena v příloze 1 A Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO), jež byla podepsána v Marrákeši dne 15. dubna 1994 a schválena rozhodnutím Rady 94/800/ES ze dne 22. prosince 1994 o uzavření dohod jménem Evropského společenství s ohledem na oblasti, které jsou v jeho pravomoci, v rámci Uruguayského kola mnohostranných jednání (1986–1994) (Úř. věst. L 336, s. 1; Zvl. vyd. 11/21, s. 80).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi LVP NV (dále jen „LVP“) a Belgische Staat ve věci žádosti o vrácení cla, které LVP zaplatila z dovozu banánů z Kostariky a Ekvádoru.

Právní rámec

Dohody WTO

- 3 Rozhodnutím 94/800 schválila Rada Evropské unie Dohodu o zřízení WTO a dohody uvedené v přílohách 1, 2 a 3 této dohody (dále jen „dohody WTO“), k nimž patří GATT z roku 1994.

- 4 Článek II odst. 2 Dohody o zřízení WTO uvádí:

„Dohody a související právní nástroje, zahrnuté do příloh 1, 2 a 3 [...], tvoří nedílnou součást této Dohody a jsou závazné pro všechny Členy.“

- 5 Podle čl. IV odst. 1 Dohody o zřízení WTO je ustavena Konference ministrů složená ze zástupců všech Členů WTO. Článek IX odst. 3 a 4 uvedené dohody upravuje podmínky, za kterých může Konference ministrů za výjimečných okolností rozhodnout o zproštění Člena některého ze závazků, které mu jsou uloženy touto Dohodou o zřízení WTO nebo některou z dohod WTO.

- 6 Článek I odst. 1 GATT z roku 1994 stanoví:

„Všechny výhody, přednosti, výsady nebo osvobození poskytnuté kteroukoli smluvní stranou jakémukoli výrobku pocházejícímu z kterékoli jiné země nebo tam určenému budou ihned a bezpodmínečně přiznány obdobnému výrobku pocházejícímu z území všech ostatních smluvních stran nebo tam určenému. Toto ustanovení se vztahuje na cla a dávky jakéhokoli druhu ukládané při dovozu nebo vývozu nebo v souvislosti s dovozem nebo vývozem [...].“

- 7 Článek II GATT z roku 1994, nadepsaný „Listiny koncesí“, stanoví:

„1.

- a) Každá smluvní strana poskytne obchodu ostatních smluvních stran zacházení, jež nebude méně příznivé, než jak je stanoveno v příslušné části příslušné listiny, připojené k této Dohodě.

[...]

7. Listiny připojené k této Dohodě jsou nedílnou součástí části I této Dohody.“

- 8 Článek XIII GATT z roku 1994, jenž se týká nediskriminačního provádění množstevních omezení, uvádí:

„1. Žádný zákaz nebo omezení dovozu jakéhokoli výrobku z území kterékoli jiné smluvní strany [...] nebude uplatňován žádnou smluvní stranou, ledaže by byl podobně zakazován nebo omezován dovoz obdobného výrobku ze všech třetích zemí [...]

2. Při uplatňování dovozních omezení na jakýkoli výrobek budou smluvní strany usilovat o takové rozdělení obchodu s tímto výrobkem, které se pokud možno co nejvíce přiblíží podílům, jichž by různé smluvní strany mohly dosíci, kdyby tu takových omezení nebylo, a za tím účelem budou zachovávat tato ustanovení:

[...]

d) V případech, kde je kvóta předem rozdělována mezi dodávající země, může se smluvní strana uplatňující omezení dohodnout o přiřčení podílů na této kvótě se všemi ostatními smluvními stranami, jež mají podstatný zájem na dodávkách dotyčného výrobku. V případech, kde tohoto způsobu nelze dobře použít, dotyčná smluvní strana přidělí smluvním stranám, jež mají podstatný zájem na dodávkách daného výrobku, podíly na celkovém množství nebo celkové hodnotě dováženého výrobku, které budou úměrné dodávkám uskutečněným těmito smluvními stranami během dřívějšího reprezentativního období, přičemž se patřičně vezmou v úvahu kterékoli zvláštní okolnosti, které mohly nebo budou mít vliv na obchod s tímto výrobkem [...]

- 9 Článek XXVIII GATT z roku 1994, nadepsaný „Změna listin“, obsahuje podrobná pravidla pro změnu listin koncesí a za tímto účelem stanoví složitý systém jednání mezi smluvními stranami.

- 10 Článek XXVIII odst. 1, 3 a 5 GATT z roku 1994 tak stanoví:

„1. Prvního dne každého tříletého období, počínaje dnem 1. ledna 1958 [...], může kterákoli smluvní strana (dále v tomto článku uváděná jako ‚žádající smluvní strana‘) změnit nebo odvolat koncesi zahrnutou do příslušné listiny připojené k této Dohodě, a to jednáním a dohodu se smluvní stranou, s níž byla dotyčná koncese původně sjednána, a s kteroukoli jinou smluvní stranou, která podle uznání smluvních stran má zájem hlavního dodavatele (tyto dva druhy smluvních stran spolu se žádající stranou se dále v tomto článku uvádějí jako ‚smluvní strany, které mají dále hlavní zájem‘), a s podmínkou konzultace s kteroukoli jinou smluvní stranou, která podle uznání smluvních stran má podstatný zájem o tuto koncesi.

[...]

3.

a) Nemohou-li smluvní strany, které mají hlavní zájem, dospět k dohodě do 1. ledna 1958 nebo před uplynutím období uvedeného v odstavci 1 tohoto článku, může smluvní strana, která hodlá změnit nebo odvolat koncesi, nicméně tak učinit. Učiní-li takové opatření, může každá smluvní strana, s níž taková koncese byla původně sjednána, každá smluvní strana, jejíž zájem hlavního dodavatele byl uznán podle odstavce 1, a každá smluvní strana, jejíž podstatný zájem byl uznán podle odstavce 1, ne později než šest měsíců po přijetí takového opatření odvolat koncesi v podstatě stejné hodnoty jako ty, které byly původně sjednány se žádající smluvní stranou, a to po uplynutí třiceti dní ode dne, kdy smluvní strany obdržely písemné oznámení o tomto odvolání.

b) Bylo-li dosaženo dohody mezi smluvními stranami, které mají dále hlavní zájem, avšak kterákoli jiná smluvní strana, jejíž podstatný zájem byl uznán podle odstavce 1 tohoto článku, není uspokojena, bude mít tato jiná strana možnost ne později než šest měsíců ode dne, kdy bylo

učiněno opatření podle takové dohody, odvolat koncese v podstatě stejné hodnoty jako ty, které byly původně ujednány se žádající smluvní stranou, a to po uplynutí třiceti dní ode dne, kdy smluvní strany obdržely písemné oznámení o tomto odvolání.

[...]

5. Předem dnem 1. ledna 1958 a před koncem každého období zmíněného v odstavci 1 může si smluvní strana oznámením adresovaným smluvním stranám vyhradit právo změnit v průběhu příštího období příslušnou listinu řízením podle odstavců 1 až 3. Použije-li smluvní strana této možnosti, budou mít ostatní smluvní strany právo v tomtéž období a podle týchž ustanovení změnit nebo odvolat koncese, které byly původně sjednány s touto smluvní stranou.“

Ujednání o banánech, která Evropská unie uzavřela s Ekvádorskou republikou a Spojenými státy americkými

- 11 V ujednáních, která Unie uzavřela dne 11. dubna 2001 se Spojenými státy americkými a dne 30. dubna 2001 s Ekvádorskou republikou, byly stanoveny způsoby pro řešení sporů zahájených uvedenými státy v rámci WTO s ohledem na celní zacházení s banány dovezenými do Unie (dále jen „ujednání o banánech“). Tato ujednání stanovila, že Unie zavede nejpozději k 1. lednu 2006 režim založený čistě na clech pro dovozy banánů.
- 12 V ujednání o banánech uzavřeném s Ekvádorskou republikou bylo stanoveno, že jednání podle článku XXVIII GATT z roku 1994, v rámci kterých bude tento členský stát uznán jako hlavní dodavatel, budou za tímto účelem včas zahájena.

Výjimka z Dohá

- 13 Dne 14. listopadu 2001 Konference ministrů WTO konaná v Dohá udělila Unii výjimku z uplatňování článku I GATT z roku 1994 (dále jen „výjimka z Dohá“) v rozsahu nezbytném k tomu, aby Unie mohla přiznat výrobkům pocházejícím ze skupiny afrických, karibských a tichomořských států (AKT) (dále jen „státy AKT“) preferenční sazební zacházení podle Dohody o partnerství mezi africkými, karibskými a tichomořskými státy na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, která byla podepsána v Cotonou dne 23. června 2000 (Úř. věst. L 317, s. 3) a schválena jménem Společenství rozhodnutím Rady 2003/159/ES ze dne 19. prosince 2002 (Úř. věst. 2003, L 65, s. 27, dále jen „dohoda o partnerství AKT-ES“), aniž musela stejné preferenční zacházení přiznat podobným výrobkům jakéhokoli jiného člena WTO.
- 14 V příloze k rozhodnutí Konference ministrů, která přiznala výjimku z Dohá, byla nicméně v rámci jednání podle článku XXVIII GATT z roku 1994 stanovena zvláštní rozhodčí řízení mezi Uníí a státy, na jejichž banány se vztahuje celní sazba podle doložky nejvyšších výhod (dále jen „státy požívající DNV“), aby bylo zjištěno, zda zamýšlené nové stanovení cla uplatňovaného Uníí na banány povede alespoň k zachování neomezeného přístupu na trh pro dodavatele banánů ze států požívajících DNV.
- 15 V uvedené příloze bylo stanoveno, že jednání podle článku XXVIII GATT z roku 1994 a tato rozhodčí řízení budou ukončena před vstupem nového režimu Unie založeného čistě na clech v platnost, tedy 1. ledna 2006.

Ženevská dohoda

- 16 Dne 15. prosince 2009 Unie a některé státy Latinské Ameriky požívající DNV parafovaly Ženevskou dohodu o obchodu s banány mezi Evropskou unií a Brazílií, Kolumbií, Kostarikou, Ekvádorem, Guatemalou, Hondurasem, Mexikem, Nikaraguou, Panamou, Peru a Venezuelou (dále jen „Ženevská dohoda“), která byla podepsána dne 31. května 2010 a schválena rozhodnutím Rady 2011/194/EU ze dne 7. března 2011 (Úř. věst. L 88, s. 66).
- 17 Odstavec 3 písm. a) Ženevské dohody uvádí maximální částky cel, které má Unie uplatňovat na banány od 15. prosince 2009, přičemž tyto částky se budou až do 1. ledna 2017 postupně snižovat, a to ze 148 eur za tunu na 114 eur za tunu.
- 18 Z odstavce 5 Ženevské dohody vyplývá, že spory, o nichž probíhá řízení v rámci WTO, a všechny stížnosti, které předložily státy požívající DNV, které jsou smluvními stranami této dohody, budou řešeny postupy podle článků XXIV a XXVIII GATT z roku 1994, pokud jde o režim obchodu Unie s banány. Uvedený odstavec dále stanoví, že příslušné smluvní strany Ženevské dohody oznámí společně orgánu pro řešení sporů WTO, že dosáhly vzájemné shody, pokud jde o řešení, jímž se ukončí tyto spory.

Unijní právo

- 19 Hlava IV nařízení Rady (EHS) č. 404/93 ze dne 13. února 1993 o společné organizaci trhu s banány (Úř. věst. L 47, s. 1) nahradila předchozí rozdílné vnitrostátní režimy v odvětví banánů společným režimem obchodu s třetími zeměmi.
- 20 Článek 15 nařízení č. 404/93 vymezil pro účely hlavy IV uvedeného nařízení čtyři kategorie banánů, a sice tradiční banány ze zemí AKT, netradiční banány ze zemí AKT, banány ze třetích zemí mimo AKT a banány ze Společenství.
- 21 Článek 18 nařízení č. 404/93 stanovil pro každý rok otevření celní kvóty ve výši dva miliony tun čisté hmotnosti pro dovoz banánů ze třetích zemí mimo AKT a netradičních banánů ze zemí AKT, avšak pro dovoz těchto dvou kategorií banánů stanovil odlišné clo.
- 22 Nařízení č. 404/93 bylo následně několikrát změněno.
- 23 Nařízení Rady (ES) č. 3290/94 ze dne 22. prosince 1994 (Úř. věst. L 349, s. 105), nařízení Rady (ES) č. 216/2001 ze dne 29. ledna 2001 (Úř. věst. L 31, s. 2) a nařízení Rady (ES) č. 2587/2001 ze dne 19. prosince 2001 (Úř. věst. L 345, s. 13) změnila články 15 až 20 nařízení č. 404/93, zejména pokud jde o celní kvóty a výši cel stanovených v článku 18 posledně uvedeného nařízení.
- 24 Článek 16 odst. 1 nařízení č. 404/93, ve znění nařízení č. 2587/2001, tak stanoví:

„Tento článek a články 17 až 20 se vztahují na dovozy čerstvých produktů kódu KN 08030019, dokud nevstoupí v platnost celní sazba společného celního sazebníku pro tyto produkty stanovená postupem podle článku XXVIII [GATT z roku 1994], nejdéle však do 1. ledna 2006.“

- 25 Článek 18 nařízení č. 404/93, ve znění nařízení č. 2587/2001, uvádí:

„1. Každý rok se od 1. ledna otevírají tyto celní kvóty:

- a) celní kvóta 2 200 000 tun čisté hmotnosti s názvem ‚kvóta A‘;
- b) dodatečná celní kvóta 453 000 tun čisté hmotnosti s názvem ‚kvóta B‘;

c) samostatná celní kvóta 750 000 tun čisté hmotnosti s názvem ‚kvóta C‘.

Kvóty A a B se otevírají pro dovozy produktů pocházející ze všech třetích zemí.

Kvóta C se otevírá pro dovozy produktů pocházejících ze [států] AKT.

[...]

2. Dovozy v rámci celních kvót A a B a dovozy banánů z jiných třetích zemí než ze [států] AKT podléhají clu ve výši 75 eur za tunu. Dovozy produktů pocházejících ze [států] AKT podléhají nulovému clu.

3. Dovozy v rámci kvóty C podléhají nulovému clu.

[...]“

26 Body 1 až 7 odůvodnění nařízení č. 1964/2005 uvádí:

- „(1) [Nařízení č. 404/93, ve znění nařízení č. 2587/2001] stanoví vstup režimu založeného čistě na clech pro dovozy banánů v platnost nejpozději do 1. ledna 2006.
- (2) Dne 12. července 2004 pověřila Rada Komisi, aby zahájila jednání podle článku XXVIII GATT z roku 1994 s cílem pozměnit některé koncese pro banány. Společenství proto dne 15. července 2004 oznámilo WTO svůj úmysl změnit koncese pro položku 08030019 (banány) v seznamu ES CXL. Komise vedla jednání za konzultací s výborem zřízeným článkem 133 Smlouvy a Zvláštním výborem pro zemědělství a v rámci směrnic pro jednání vydaných Radou.
- (3) Komise nedosáhla při jednání s Ekvádorem a Panamou, které mají zájem hlavního dodavatele, a s Kolumbií a Kostarikou, které mají zájem podstatného dodavatele, u produktů kódu HS 08030019 (banány) přijatelné dohody. Podle přílohy rozhodnutí ministerské konference WTO ze dne 14. listopadu 2001 o Dohodě o partnerství AKT–ES vedla Komise rovněž konzultace s dalšími členy WTO. Tyto konzultace nevedly k přijatelné dohodě.
- (4) Dne 31. ledna 2005 oznámilo Společenství WTO svůj úmysl nahradit koncese pro položku 08030019 (banány) vázaným clem ve výši 230 eur/tunu.
- (5) Rozhodčí řízení podle přílohy uvedeného rozhodnutí bylo zahájeno dne 30. března 2005. Nález rozhodce vydaný dne 1. srpna 2005 shledal, že celní sazba podle doložky nejvyšších výhod ve výši 230 eur/tunu navržená Společenstvím není v souladu s uvedenou přílohou, protože by nevedla ani k zachování neomezeného přístupu na trh pro dodavatele požívající doložky nejvyšších výhod. Na základě závěrů rozhodce Komise návrh Společenství přezkoumala. Ve druhém nálezu vydaném dne 27. října 2005 rozhodce shledal, že revidovaný návrh celní sazby podle doložky nejvyšších výhod ve výši 187 eur/tunu tuto záležitost nenapravuje. Komise proto svůj návrh znovu změnila, aby záležitost napravila.
- (6) V souladu se závazky Společenství v rámci Dohody o partnerství AKT–ES by se rovněž měla otevřít celní kvóta pro banány pocházející ze [států] AKT.
- (7) Opatření nezbytná k provedení tohoto nařízení, jakož i přechodná opatření týkající se řízení celní kvóty pro banány pocházející ze [států] AKT, by měla být přijata podle rozhodnutí Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi [Úř. věst. L 184, s. 23].“

27 Článek 1 tohoto nařízení stanoví:

„1. S účinkem od 1. ledna 2006 je celní sazba pro banány (kód KN 08030019) 176 eur/tunu.

2. Počínaje dnem 1. ledna 2006 se každý rok od 1. ledna otevře pro dovozy banánů (kód KN 08030019) pocházejících ze [států] AKT autonomní celní kvóta 775000 tun čisté váhy podléhající nulové celní sazbě.“

28 Po podpisu Ženevské dohody dne 31. května 2010 bylo nařízení č. 1964/2005 zrušeno nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 306/2011 ze dne 9. března 2011 (Úř. věst. L 88, s. 44).

29 Z bodu 3 odůvodnění nařízení č. 306/2011 vyplývá, že v souladu s Ženevskou dohodou Unie postupně sníží celní sazby pro banány ze 176 eur za tunu na 114 eur za tunu. Po prvním snížení, které bylo uplatněno se zpětným účinkem od 15. prosince 2009, kdy byla Ženevská dohoda parafována, tak celní sazba dosahovala výše 148 eur za tunu.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

30 LVP je společnost dovážející banány, jež má sídlo v Belgii.

31 Spor v původním řízení se týká žádosti LVP o vrácení přeplatku na cle ve výši 176 eur za tunu, které zaplatila za dovozy banánů z Kostariky a Ekvádoru v období od 1. ledna 2006 do 15. prosince 2009, a to především za druhé až čtvrté čtvrtletí roku 2006 (dále jen „sporné období“).

32 Tato žádost předložená dne 6. ledna 2009 Regionálnímu ředitelství správy cel a spotřebních daní v Gentu byla zamítnuta rozhodnutím ze dne 20. května 2009.

33 Správní odvolání, které společnost LVP podala dne 27. července 2009 u generálního administrátora cel a spotřebních daní proti zamítavému rozhodnutí ze dne 20. května 2009, bylo rozhodnutím ze dne 7. listopadu 2012 prohlášeno za neopodstatněné z důvodu, že cla byla v okamžiku jejich zaplacení legálně dlužná na základě unijního práva.

34 Návrhem došlým kanceláři předkládajícího soudu dne 7. února 2013 podala společnost LVP žalobu proti rozhodnutí generálního administrátora cel a spotřebních daní.

35 Společnost LVP zpochybňuje s ohledem na závazky Unie plynoucí z práva WTO platnost celní sazby ve výši 176 eur za tunu použitelné od 1. ledna 2006 na banány, jež nepocházejí ze států AKT, která byla stanovena nařízením č. 1964/2005. Podle LVP se režim stanovený uvedeným nařízením mohl uplatnit až od data Ženevské dohody, tedy od 15. prosince 2009, takže ve sporném období se měla ještě použít celní sazba ve výši 75 eur za tunu stanovená nařízením č. 404/93, ve znění nařízení č. 2587/2001, pro dovozy banánů z jiných třetích zemí, než jsou státy AKT, v rámci kvót A a B stanovených uvedeným nařízením.

36 Předkládající soud zejména s odkazem na čl. 16 odst. 1 nařízení č. 404/93, ve znění nařízení č. 2587/2001, zdůrazňuje, že jednání podle článku XXVIII GATT z roku 1994 nebyla ještě během sporného období ukončena, takže celní sazba 75 eur za tunu použitelná v rámci kvóty A ve výši 2,2 milionu tun, která byla otevřena pro dovoz banánů ze třetích zemí nařízením č. 404/93, ve znění nařízení č. 2587/2001, byla podle jeho názoru během tohoto období stále platná a nemohla být nahrazena celní sazbou stanovenou nařízením č. 1964/2005. Unie na jedné straně a zejména Kostarická republika a Ekvádorská republika na straně druhé dospěly k dohodě až 15. prosince 2009. Tato celní sazba ve výši 75 eur za tunu přestala být proto použitelná až od tohoto data.

- 37 Předkládající soud uvádí, že Ekvádorská republika podala proti zavedení celní sazby ve výši 176 eur za tunu odvolání k příslušným orgánům WTO. Odvolací orgán WTO měl ve své zprávě k této věci za to, že kvóta 2,2 milionu tun se sazbou 75 eur za tunu zůstala v platnosti až do doby, kdy byla ukončena jednání podle článku XXVIII GATT z roku 1994, tedy do 15. prosince 2009.
- 38 Ačkoli v souladu s judikaturou Soudního dvora nemají ustanovení práva WTO přímý účinek (viz rozsudek *Van Parys*, C-377/02, EU:C:2005:121), předkládající soud zdůrazňuje, že Soudní dvůr nicméně může zkoumat soulad unijních právních předpisů s dohodami WTO, pokud byly uvedené právní předpisy speciálně přijaty k provedení ustanovení práva WTO nebo pokud výslovně odkazují na konkrétní ustanovení dohod WTO (viz rozsudky *Nakajima v. Rada*, C-69/89, EU:C:1991:186, bod 31; *FIAMM a FIAMM Technologies v. Rada a Komise*, T-69/00, EU:T:2005:449, bod 114, a *Fedon & Figli a další v. Rada a Komise*, T-135/01, EU:T:2005:454, bod 107).
- 39 Předkládající soud mimo jiné uvádí, že body odůvodnění nařízení, která upravují dovozy v odvětví banánů, odkazují na WTO a jednání podle článku XXVIII GATT z roku 1994. Není tedy vyloučeno, že Soudní dvůr má pravomoc posoudit legalitu nařízení č. 1964/2005 z hlediska pravidel WTO.
- 40 Za těchto podmínek se *rechtbank van eerste aanleg te Brussel* rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je nařízení [č. 1964/2005], jak jej uplatňovala [...] Unie v období od 1. ledna 2006 do 15. prosince 2009, v rozporu s článkem I, čl. XIII odst. 1 a odst. 2 písm. d) a článkem XXVIII nebo s jakýmkoli jiným použitelným ustanovením GATT z roku 1994, posuzovanými samostatně nebo ve vzájemném spojení, jelikož v rozporu s koncesemi dohodnutými [Společenstvím] ohledně banánů zavedlo celní sazbu ve výši 176 eur za tunu pro banány (kód KN 0803 00 19) dříve, než bylo v rámci WTO v tomto ohledu dosaženo nové dohody?“

K předběžné otázce

- 41 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda nařízení č. 1964/2005 odporuje článku I, čl. XIII odst. 1 a odst. 2 písm. d) a článku XXVIII nebo jakémukoli jinému použitelnému ustanovení GATT z roku 1994, jelikož s účinností od 1. ledna 2006 zavedlo celní sazbu pro banány ve výši 176 eur za tunu.
- 42 Ponecháme-li stranou samostatnou celní kvótu 775 000 tun čisté hmotnosti podléhající nulovému clu, která byla uvedeným nařízením otevřena pro dovozy banánů ze států AKT, zavedlo nařízení č. 1964/2005 od 1. ledna 2006 režim založený čistě na clech pro dovozy banánů do Unie a stanovilo od tohoto data celní sazbu pro banány ve výši 176 eur za tunu.
- 43 Při přezkumu předběžné otázky je třeba nejprve objasnit, zda jsou ustanovení GATT z roku 1994 takové povahy, aby jednotlivcům zakládala práva, kterých by se mohli dovolávat přímo před vnitrostátním soudem s cílem zamezit použití této celní sazby stanovené v čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1964/2005.
- 44 V tomto ohledu je třeba nejprve připomenout, že dohody WTO nepatří s ohledem na svou povahu a strukturu k normám, z jejichž hlediska Soudní dvůr přezkoumává legalitu aktů unijních orgánů (viz rozsudek *Portugalsko v. Rada*, C-149/96, EU:C:1999:574, bod 47; usnesení *OGT Fruchthandelsgesellschaft*, C-307/99, EU:C:2001:228, bod 24; rozsudky *Omega Air a další*, C-27/00 a C-122/00, EU:C:2002:161, bod 93; *Petrotub a Republica v. Rada*, C-76/00 P, EU:C:2003:4, bod 53; *Biret International v. Rada*, C-93/02 P, EU:C:2003:517, bod 52, a *Van Parys*, EU:C:2005:121, bod 39).
- 45 Soudní dvůr konstatoval, že systém vyplývající z dohod WTO klade velký důraz na jednání mezi stranami (viz rozsudek *Portugalsko v. Rada*, EU:C:1999:574, bod 36), a měl za to, že pokud by soudním orgánům byla uložena povinnost nepoužít normy vnitrostátního práva, jež jsou neslučitelné

s dohodami WTO, vedlo by to k tomu, že by legislativní nebo výkonné orgány smluvních stran byly zbaveny možnosti, která je stanovena zejména v Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů, jež je přílohou 2 k Dohodě o zřízení WTO (dále jen „Ujednání o řešení sporů“), tedy možnosti nalézt, případně i na přechodnou dobu, řešení na základě jednání (viz rozsudky Portugalsko v. Rada, EU:C:1999:574, bod 40, a Van Parys, EU:C:2005:121, bod 48).

- 46 Soudní dvůr měl dále za to, že pokud by měl soulad unijního práva s pravidly WTO zajistit přímo unijní soud, zákonodárné nebo výkonné unijní orgány by byly zbaveny rozhodovacího prostoru, který mají podobné orgány obchodních partnerů Unie. Je totiž nesporné, že některé smluvní strany, které jsou nejvýznamnějšími obchodními partnery Unie, vyvodily ve světle předmětu a cíle dohod WTO právě ten závěr, že tyto dohody nepatří mezi normy, ve vztahu k nimž jejich soudní orgány přezkoumávají legalitu pravidel vnitrostátního práva. Pokud by byl takový nedostatek reciprocity připuštěn, mohl by ohrozit rovnováhu při použití pravidel WTO (viz rozsudky Portugalsko v. Rada, EU:C:1999:574, body 43 až 46; Van Parys, EU:C:2005:121, bod 53, a FIAMM a další v. Rada a Komise, C-120/06 P a C-121/06 P, EU:C:2008:476, bod 119).
- 47 Pouze za situace, kdy Unie zamýšlela splnit zvláštní závazek, který na sebe vzala v rámci WTO, nebo v případě, že unijní akt výslovně odkazuje na konkrétní ustanovení dohod WTO, přísluší Soudnímu dvoru přezkoumat legalitu dotčeného unijního aktu ve vztahu k pravidlům WTO (pokud jde o Všeobecnou dohodu o clech a obchodu z roku 1947, viz rozsudky Fediol v. Komise, 70/87, EU:C:1989:254, body 19 až 22, a Nakajima v. Rada, EU:C:1991:186, bod 31, a pokud jde o Dohody WTO, viz rozsudky Portugalsko v. Rada, EU:C:1999:574, bod 49; Biret International v. Rada, EU:C:2003:517, bod 53, a Van Parys, EU:C:2005:121, bod 40).
- 48 Na rozdíl od toho, co tvrdí LVP, se přitom v projednávaném případě o takovou výjimečnou situaci nejedná.
- 49 Je totiž třeba nejprve připomenout, že Soudní dvůr rozhodl, že společná organizace trhu s banány, která byla zavedena nařízením č. 404/93 a následně změněna, nesměruje k zajištění provedení zvláštního závazku přijatého v rámci GATT z roku 1994 do unijního právního řádu, ani neodkazuje výslovně na její konkrétní ustanovení (usnesení OGT Fruchthandelsgesellschaft, EU:C:2001:228, bod 28).
- 50 Dále je třeba uvést, že Unie tím, že v nařízení č. 1964/2005 stanovila celní sazbu pro banány, které nepochází ze států AKT, na 176 eur za tunu od 1. ledna 2006, nezamýšlela zajistit provedení zvláštního závazku přijatého v rámci WTO do unijního právního řádu, kterýžto může odůvodnit výjimku z nemožnosti dovolávat se pravidel WTO před unijním soudem a umožnit posledně uvedenému provádět přezkoumání legality dotčených unijních ustanovení z hlediska těchto pravidel.
- 51 Ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, v tomto ohledu vyplývá, že Unie poté, co s Ekvádorskou republikou a Spojenými státy americkými uzavřela ujednání o banánech, ve kterých bylo stanoveno, že Unie zavede nejpozději k 1. lednu 2006 režim založený čistě na clech pro dovozy banánů, zahájila jednání podle článku XXVIII GATT z roku 1994 s cílem změnit koncese pro banány a v souladu s přílohou k rozhodnutí Konference ministrů WTO, která jí udělila výjimku z Dohy, dospět k dohodě o dovozních clech, která by zachovala neomezený přístup na trh pro banány pocházející ze států požívajících DNV.
- 52 Poté, co byla zahájena různá řízení pro řešení sporů v rámci WTO na základě přílohy k rozhodnutí Konference ministrů WTO, která udělila Unii výjimku z Dohy, proti celním sazbám navrženým Unií a na základě ujednání o řešení sporů proti celní sazbě ve výši 176 eur za tunu, kterou stanovilo nařízení č. 1964/2005, našly nakonec Unie a dotyčné státy Latinské Ameriky požívající DNV dne 15. prosince 2009 řešení v podobě Ženevské dohody.

- 53 Kromě postupného snižování celní sazby pro banány od 15. prosince 2009 uvedená dohoda mimo jiné stanoví, že spory, o nichž probíhá řízení v rámci WTO, pokud jde o režim pro banány, stejně jako všechny stížnosti předložené státy požívajícími DNV, které jsou stranami téže dohody, budou řešeny postupem podle článků XXIV a XXVIII GATT z roku 1994. Z toho plyne, jak v podstatě uvádí belgická a řecká vláda, jakož i Rada a Komise, že po ukončení jednání zahájených Unií nakonec státy požívající DNV, které jsou smluvní stranou Ženevské dohody, souhlasily s tím, že během sporného období bude používána celní sazba ve výši 176 eur za tunu stanovená nařízením č. 1964/2005, proti které přesto zahájily řízení pro řešení sporů a o které bylo v rámci těchto řízení rozhodnuto, že je neslučitelná s příslušnými ustanoveními GATT z roku 1994.
- 54 Je tedy nutno konstatovat, že režim, který Unie získala na základě Ženevské dohody, zejména závazek států požívajících DNV, které jsou smluvními stranami této dohody, ukončit všechny probíhající spory a stížnosti, odráží potřebu přiznat unijním orgánům v rámci jednání, která vedla k této dohodě, určitou flexibilitu.
- 55 Konkrétně je třeba uvést, že ujednání o banánech sice stanovila, že Unie zavede nejpozději k 1. lednu 2006 režim založený čistě na clech pro dovozy banánů, přičemž Unie se mimoto zavázala zahájit za tímto účelem včas jednání podle článku XXVIII GATT z roku 1994, a dále že příloha rozhodnutí Konference ministrů WTO, která přiznala Unii výjimku z Dohy, jí v tomto ohledu uložila povinnost podřídit se zvláštním rozhodčím řízením, aby bylo dosaženo dohody o dovozních clech, která by zachovala neomezený přístup na trh pro banány pocházející ze států požívajících DNV. Je však třeba konstatovat, že tato ujednání, tato příloha, a dokonce ani dva rozhodčí nálezy vydané ve dnech 1. srpna a 27. října 2005 na základě uvedené přílohy, na které odkazuje bod 5 odůvodnění nařízení č. 1964/2005, nestanovily výši dovozních cel, které má Unie uplatňovat.
- 56 Ujednání o banánech nejsou mimoto zmíněna v nařízení č. 1964/2005, jehož bod 1 odůvodnění pouze uvádí, že „[nařízení č. 404/93, ve znění nařízení č. 2587/2001,] stanoví vstup režimu založeného čistě na clech pro dovozy banánů v platnost nejpozději do 1. ledna 2006“.
- 57 Kromě toho byla celní sazba ve výši 176 eur za tunu stanovená nařízením č. 1964/2005 následně prohlášena za neslučitelnou s příslušnými ustanoveními GATT z roku 1994 v rámci řízení pro řešení sporů zahájených na základě ujednání o řešení sporů. Na rozdíl od toho, co tvrdí LVP, podporuje tato okolnost závěr, že Unie stanovením takové výše celní sazby pro banány od 1. ledna 2006 nezamýšlela zajistit splnění zvláštního závazku přijatého v rámci WTO.
- 58 Z výše uvedených úvah vyplývá, že nařízení č. 1964/2005 nelze považovat za opatření, které má zajistit provedení zvláštního závazku přijatého v rámci WTO do unijního právního řádu.
- 59 Konečně pouhá zmínka o kontextu jednání zahájených Unií podle článku XXVIII GATT z roku 1994 v bodech 2 až 5 odůvodnění nařízení č. 1964/2005 neumožňuje mít za to, že toto nařízení splňuje druhou podmínku, která by mohla – jak vyplývá z bodu 47 tohoto rozsudku a v souladu s rozsudkem Fediol v. Komise (EU:C:1989:254, body 19 až 22) – odůvodnit výjimku z nemožnosti dovolávat se pravidel WTO před unijním soudem, tedy podmínku, podle které dotčený unijní akt musí výslovně odkazovat na konkrétní ustanovení dohod WTO.
- 60 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že ustanovení GATT z roku 1994 nejsou takové povahy, aby jednotlivcům zakládala práva, kterých by se mohli přímo dovolávat před vnitrostátním soudem s cílem zamezit použití celní sazby ve výši 176 eur za tunu, která je stanovena v čl. 1 odst. 1 nařízení č. 1964/2005.

K nákladům řízení

- ⁶¹ Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Ustanovení Všeobecné dohody o clech a obchodu z roku 1994, která je uvedena v příloze 1 A Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO), jež byla podepsána v Marrákeši dne 15. dubna 1994 a schválena rozhodnutím Rady 94/800/ES ze dne 22. prosince 1994 o uzavření dohod jménem Evropského společenství s ohledem na oblasti, které jsou v jeho pravomoci, v rámci Uruguayského kola mnohostranných jednání (1986–1994), nejsou takové povahy, aby jednotlivcům zakládala práva, kterých by se mohli přímo dovolávat před vnitrostátním soudem s cílem zamezit použití celní sazby ve výši 176 eur za tunu, která je stanovena v čl. 1 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1964/2005 o celních sazbách pro banány.

Podpisy.